

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra AF GRUNDTVIGS DAGBØGER

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 104.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig01val-shoot-idm140411866680784/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Af Grundtvigs Dagbøger

af disse Ting? Hos nogle faa Tankeløse kan det maaske være Tilfældet, men i Almindelighed vinder Lasten, fordi dens Følger i Livet ej ere nødvendige, men kunne muligens undgaaes. Tabt nu de evige Følger ogsaa deres Vished, vorder Resultatet af den Ugudeliges Liv ikke væ(n)senlig og i Alt forskelligt fra det af den Gudfrygtiges, da bortfalder hele det Eviges Indflydelse paa Moraliteten, og dermed Moraliteten selv, der ej har nogen Realitet, uden med Hensyn paa Hint. —

Dersom de Ondes Ulyksalighed i Evigheden skulde bestaa i Erkendelsen af Tabet af den højere Lyksalighed, de Gode nøde, da maatte den have sin Grund i den skændigste Misundelse, saasom De dog stedse nøde langt mere, end De havde gjort sig værdige til, men hvorledes kan en saadan Last bestaa med Forbedringen? —

Men det er blot for at illudere, at Man har anvist Ulyksaligheden en saa tvetydig Plads, fordi Man nemlig ej vilde have Skin af at ophæve al Forskel mellem Onde og Gode, hvilket Man virkelig gjorde; thi de Onde maatte for det lavere Trin i Lyksaligheden finde sig skadesløse ved Erindringen om det glædelige Liv, De havde ført. —

Jeg ved vel, Man herimod vil indvende, at efter Døden betragte Menneskene ikke Livet eller dets Glæder fra den Synspunkt som her paa Jorden; men dette er en Gisning, som mangler al Grund, thi deri bestaar netop de Godes Triumf, at de i Evigheden finde deres Anskuelse af Tiden stadfæstet, og de erkende Realiteten af deres Ideer, se Virkeligheden knyttet til den Mulighed, hvori De levede. — Hvorfor skulde nu det Modsatte have Sted med de Onde? Fordi, vil Man svare, deres Anskuelse var vrang; men beviser ikke de Godes renere Anskuelse, at deres ogsaa kunde været det i Livet, men at de modvillig have bortskudt den. Følger deres Gemyt dem ikke, da ere de ej længere de samme Væsener; men følger det dem, maa de ogsaa hisset lukke Øjet for den rigtigere Anskuelse. — Kun den umiddelbare Følelse af et positiv sørgeligt Resultat kan aabne deres Øje saavidt, at De indse, deres Gang i Livet var beregnet paa et ganske andet Maal end de Gudfrygtiges; men dette er ikke noget Nyt, det vidste de allerede i Livet, men vilde ikke have andet Maal, end det der kunde naaes uden Opofrelse af deres Glæder. — Da De i Livet ej havde Sands for de højere Glæder, kan de ikke medbringe nogen anden Forestilling om Glæde end den, der passer sig, paa hvad De her gavede dette Navn. —

Saaledes indser Fornuften intet Middel til at forbedre de

Af Grundtvigs Dagbøger

Ulykkelige paa hin Side Graven, og den kristelige Religjon er enig baade med sig selv og Fornuften i at tillægge deres Ulykke Evighed. —

Man har desuden Ret til at paastaa, den Gaade om de Ondes Skæbne i Evigheden er ikke Tilværelsens, og kan derfor ikke egenlig fordres løst af Religjonen. —

Friheden eller Syndens Mulighed er betinget nødvendig, og denne kan føre tilbage til det Evige, bør Religjonen vise; men Synden, Forfølgelsen af et endelig Maal, er Udtrykket for Menneskets totale Misbrug af Friheden. Gaaden om Beskaffenheden af dennes Resultat har Mennesket selv skabt og kan ikke fordre den løst af Religjonen, der kun kan være bestemt for dem, der ønske den første Gaades Løsning. — Tydeligere: Religjonen skal vise Vej til det Evige. De, som ikke ville gaa denne Vej, frakender det Maal, Religjonen viser hen til, Interesse for sig, og kunne ikke fordre af den at belæres om et Maal, hvis Modsatte Religjonen sætter som det eneste. — Alt hvad de af Religjonen kunne vente, er, at den kalder deres Maal det Modsatte af sit som Død af Liv. Da De ikke ville arbejde paa Genforening med det Evige, kan denne ikke blive dennem til Del. — Selv maa De vel vide, hvor de agte sig hen, siden de gaa saa ubekymrede og foragte al Vejvisning. —

Fremsættelsen af Haabet om de Ondes Lyksalighed er ikke menneskekærlig, men menneskefjendsk, da det bestyrker Menneskene i deres blinde Gang paa Lystens Vej, og hindrer deres Omvendelse. —

Saaledes blev Jeg da enig med Mig selv i en Materie, der længe forurodigede Mig. — For at være ganske upartisk, har Jeg aldrig noget Resultat i Tanke ved Begyndelsen af saadanne Undersøgelser, men lader det udvikle sig selv under Ideernes Drøftning.

Intet Menneskes Liv er saa ubetydeligt, at Han kan forklare sig det uden Antagelsen af en højere Styrelse. —

Jeg mener ikke her Løsningen af de store Problemer: hvorfra og hvorhen, der i Følge deres Natur er umulig for Os; men blot den ganske ordenlige Gang af Menneskets indre Liv, som bestemt ved de efter Udseende ubetydeligste Omstændigheder.

Det kan synes, som Jeg enten beviser for meget eller for lidet ved at vælge mit eget Liv til Eksempel, men det er nødvendigt, da Jeg ej kan kende nogen Andens. —